

Referat af introduktions- og forårsmøde for Medlemsforum den 04.- 05.03.2024 på Hotel Svendborg

Deltagere

Anita Mortensen
Anja Heidi Dyrendal Rosenlund
Belinda Møller
Brian Vittrup
Camilla Merethe Lindhardt
Christian Gärtner
Christina Ørnbjærg Jensen
Conni Markusen
Dorthe Maibritt Jørgensen
Emil Lyng Ottesen
Erik Vagner Nielsen
Finn Christensen
Frederik Kaufmann
Heidi Bach Henriksen
Heidi Jähne
Heidi Kelm Jensen
Heino Frederik Hahn
Helle I. Nielsen
Helle Pedersen
Helle Sommer
Inge Holk Rasmussen
Ivan Højlund Kristensen
Jan Buch-Larsen
Jannie Hulgaard Christensen
Jette Kaufmann Laursen
Karen Munk Andersen
Karsten Wohlgemuth
Kathrin Brink Kok
Kirsten Pauly Schmidt
Lars Bo Larsen
Leif Risgaard Jensen
Manzoor Bibi
Mark Søgaard
Mia Terese Gøtzhe
Mimi Bargejani
Monika Larsen
Morten Sørensen
Niels Renè Harmann Mortensen
Oliver Rasmussen Kring

Pia Kristensen
Qais Mahmood Ghazanfar
Randi Albæk
Rene Johansen
Sonja Bæk Nielsen
Susanne Walther Andreasen
Søren Kofoed
Tina Brejl Aagaard
Tine Thordén
Tomas Kisbye Frandsen
Torben Juul Larsen
Vibeke Elise Jensen
Vibeke Vonsyld

Afbud

Anette Seidler
Brian Kaas-Hansen
Camilla Pedersen
Gitte Hansen
Helene Hjelm
Irene Holmstrøm
Jacob Gormsen
Jette Kure
Kirsten Sahlholdt Fuglsbjerg
Lene Neve Mikkelsen
Martin Bjerg Nielsen
Thomas Brücker
Tina Merete Jensen

Ikke fremmødt

Adrian Dudley Bervild
Anita Smith Jensen
Anja Siggaard
Charlotte Hansen
Chatnaree Nielsen
Gitte Jensen
Helle Heilmann
Lotte Vestergaard Jakobsen
Marie Hansen

PenSam repræsenteret af

Torsten Fels	Kjel Petersen
Pia Højrup Clausen	Irene Larsen
Claus Jørgensen	Peter Lyng Høiberg
Eva Lisby Rømer Lausen	Jule Gjøtterup Andersen
Peter Østergaard	Robin Kahr
Charlotte Ziegler	Inge Schack

Dagsorden

Dag 1 - Introduktionsmøde

1	Velkomst, præsentation af dagens program	2
2	Introduktion til det danske pensionssystem	3
3	PenSam – Arbejdsmarkedspensionsselskab for FOA-faggrupperne	3
4	Medlemsforum - sådan gør vi en forskel	4
5	"Kend dit nabobord": Hvem er medlemmerne af Medlemsforum?	4
6	Frokost.....	5
7	Kort præsentation af workshops og direktørkreds	5
8	Workshops: Et kig ned i maskinrummet hos PenSam	5
9	Kaffepause	6
10	FOA og medlemsforum	6
11	Godkendelse af forretningsorden for Medlemsforum	6
12	Opsamling	6

Dag 2 - Forårsmøde

1	Velkomst og præsentation af dagens program og valg af dirigent.....	7
2	Forretningsstatus i PenSam	7
3	Pensionskronen og pensionspolitisk fokus	8
4	Hvad har det tidligere medlemsdemokrati arbejdet med?	9
5	Gruppearbejde – hvorfor har jeg stillet op til Medlemsforum, og hvad synes jeg er vigtigt at arbejde for i PenSam.....	10
6	Kaffepause	10
7	Valg af formand og næstformand til Medlemsforum	10
8	Mødeplan.....	11
9	Eventuelt.....	11

Mandag den 4. marts 2024

1 Velkomst, præsentation af dagens program

Torsten Fels bød velkommen til det første møde i Medlemsforum 2024-2028. Der er i alt 74 medlemmer, hvoraf 32 er gengangere fra den sidste periode 2020-2024 og 38 er nyvalgte. Dertil kommer 4 udpegede medlemmer fra FOAs sektorer. Der er en bred sammensætning blandt de valgte på tværs af landet og faggrupperne i FOA. Torsten Fels italesatte vigtigheden af et stærkt medlemsdemokrati i PenSam, som er en lang og stolt tradition, som det nye Medlemsforum bygger videre på.

Torsten Fels introducerede herefter programmet for mødet, herunder at første dag ville blive brugt på en introduktion til en række forskellige emner, mens anden dag havde karakter af et mere ordinært forårsmøde for Medlemsforum og efterfølgende repræsentantskabsmøde.

Der var i alt 50 fremmødte medlemmer ved starten af mødets første dag.

2 Introduktion til det danske pensionssystem

Torsten Fels præsenterede herefter det danske pensionssystem, der i sin nuværende form kunne dateres tilbage til fælleserklæringen i 1987. Fælleserklæringen blev til ved en trepartsaftale, hvor regeringen sammen med arbejdsmarkedets parter lagde grundstenen til systemet ved en beslutning om, at pension skulle indgå som en del af lønnen på det danske arbejdsmarked. Dermed var staten ikke længere eneansvarlig for at sikre forsørgelse af pensionister i Danmark. Det danske pensionssystem er efterfølgende gentagne gange blevet kåret blandt de bedste i verden, og er aktuelt vurderet som det 3. bedste pensionssystem. Torsten Fels forklarede endvidere, at det forhold, at arbejdsmarkedspensionen er bygget omkring de faglige organisationer giver fordele ift. kendskab og ensartede grupper. Det giver dog også udfordringer, når der eksempelvis sker en koncentration af risikoen for at få en førtids- eller seniorpension i udvalgte pensionselskaber.

Grundlæggende bygger pensionssystemet på 3 søjler: 1) Den offentlige forsørgelse gennem folkepension og ATP, 2) arbejdsmarkedspension og 3) private pensionsopsparinger. Torsten Fels understregede, at folkepensionen udgør hovedindtægten for mange af landets pensionister, og særligt for FOA-grupperne er den offentlige forsørgelse som pensionist en helt afgørende del.

Torsten Fels forklarede herefter, at pensionsbranchens "virkefelt" er udvidet over årene, hvor samfundsansvar er højt på dagsordenen i forhold til bl.a. den grønne omstilling og bæredygtige investeringer. Han viste også, hvordan Finanskrisen havde bevirket, at der er sket en halvering af antallet af pensionselskaber siden 2008, og aktuelt er der 24 pensionselskaber. På samme tid er "balancen" fordoblet, så der i 2022 var 5.342 mia. kr. under forvaltning, hvilket svarer til 2 gange det årlige danske BNP.

Medlemsforum drøftede herefter styrker og svagheder ved pensionssystemet i dag. Medlemsforum fandt, at en styrke ved det danske pensionssystem er, at det bygger på et demokratisk fundament, og at det er godt, at vi i Danmark har arbejdsmarkedspensioner, da det kan være svært at prioritere at indbetale til pension på eget initiativ.

I forhold til svagheder blev det nævnt, at det er en udfordring, at en stor andel af pensionskronen i PenSam går til forsikringsdækninger i stedet for den livslange pension. Det blev italesat, at det er en udfordring at finde den rette balance mellem, hvad kollektivet skal tage sig af, og at man evt. kunne indtænke karens eller aftrapning af summer alt efter anciennitet i pensionsordningerne. Det blev også nævnt som en svaghed, at der ikke var solidaritet på tværs af pensionssektoren, når det eksempelvis kom til førtids- og seniorpensioner. Desuden kan man konstatere, at der mangler interesse for pension hos de unge. Der blev opfordret til, at PenSam gjorde endnu mere for at informere de unge og fange deres interesse. Samling af "klatpensioner" blev også fremhævet som et relevant indsatsområde.

Torsten Fels samlede op på de modtagne input og kvitterede for forslag og bemærkninger og konkluderede, at mange af de nævnte emner vil indgå som en naturlig del af arbejdet i Medlemsforum.

3 PenSam – Arbejdsmarkedspensionsselskab for FOA-faggrupperne

Torsten Fels gav herefter Medlemsforum nærmere indsigt i PenSam som arbejdsmarkedspensionsselskab for FOA faggrupperne, herunder indsigt i selskabsstrukturen, bestyrelsen og de væsentligste indsigter om finansielle forhold og medlemskarakteristika.

PenSam har 183 mia. kr. i investeringsaktiver, 6,8 mia. kr. i præmieindtægter og 5,3 mia. kr. i udbetalinger. Der er aktuelt ca. 497.000 medlemmer som primært er ansat inden for FOA faggrupperne. 57 % er indenfor Social og Sundhed, 27 % i Pædagogisk sektor, 9% i Kost og Service og 7 % i Teknik og Service. Ca.

186.000 er aktivt indbetalende, ca. 74.000 på alderspension, ca. 11.000 på førtidspension samt ca. 221.000 hvilende medlemmer.

Medlemmerne i PenSam fordeler sig på forskellige pensionskoncepter, hvor Fleksion er det koncept alle nye medlemmer siden 1999 har indbetalt til, og som er langt det største med næsten 400.000 medlemmer. Torsten Fels gennemgik herefter en række indsigter i forhold til medlemmernes økonomi. Det kan konstateres, at medlemmerne på tværs af faggrupper i gennemsnit tjener ca. det samme på nær i Kost og Service, hvor den gennemsnitlige indkomst er lavere bl.a. på grund af en højere andel på deltid. Han bemærkede, at medlemmer som regel har et opsparingsdepot af ca. samme størrelse i et andet pensionselskab.

Torsten Fels gennemgik herefter de forskellige elementer i pensionsordningen i PenSam, som først og fremmest er opsparing, men PenSam træder også til med et økonomisk sikkerhedsnet med forsikringer ved kritisk sygdom, hvis helbredet svigter, førtidspension eller død.

Torsten Fels gav herefter et grundigt indblik i tilbagetrækningsmønstre blandt PenSams medlemmer med fokus på særligt førtids- og seniorpension. Han oplyste, at i 2023 var 21 % af alle pensionister i PenSam enten førtids- eller seniorpensionister. Torsten Fels gennemgik herefter de forskellige dækninger på efterløn, Arnepension samt førtids- og seniorpension, og omtalte de justeringer som forbrugergrupperne havde bakket op om med henblik på at forsøge at sikre en bedre balance i pensionskronen.

Dernæst præsterede Torsten Fels PenSams strategi hvor hovedfokus er på at levere et godt afkast, at have lave omkostninger og have en god kundetilfredshed samtidigt med, at PenSam udlever sit samfundsansvar gennem grundværdierne ordentlighed og ansvarlighed og understøtter en bæredygtig samfundsudvikling. PenSam har også en bank, som netop er skræddersyet til PenSams medlemmer med fordelagtige tilbud.

4 Medlemsforum - sådan gør vi en forskel

Torsten Fels indledte punktet med at fortælle om organiseringen af Medlemsforum og sammenhængen med den politiske organisering i PenSam, og den komplekse lovgivning som PenSam skal leve op til herunder fit and proper godkendelse af bestyrelsesmedlemmer og øverste ledelse. Han forklarede desuden, hvordan bestyrelsen tilrettelægger sit arbejde. Medlemmernes mulighed for indflydelse sker via repræsentantskabet, hvor Medlemsforum som repræsentantskab vælger én repræsentant til bestyrelsen.

Torsten Fels præsenterede herefter pensionskronen som "begreb", hvor det blev angivet hvad 100 kr. indbetalt til PenSam "bruges på" ift. balancen mellem aldersopsparing og forsikringsdækninger. Torsten Fels lagde vægt på, at Medlemsforum skal være med til at tage drøftelserne om – i samspil med bestyrelsen – hvordan vægtningen skal tilstræbes at være mellem alderspension og forsikringsdækninger. "Arbejdsdelingen" mellem bestyrelsen og Medlemsforum er beskrevet i Aftale om Pension. Torsten Fels fremhævede herefter nogle af de centrale emner og beslutninger, hvor medlemsdemokratiet har haft indflydelse historisk herunder servicetjek af Fleksion, introduktion af kollektiv sundhedsordning mv.

5 "Kend dit nabobord": Hvem er medlemmerne af Medlemsforum?

Efter formiddagens introduktion til en række relevante forhold, var fokus herefter på medlemmerne af Medlemsforum og ønskerne til det fremadrettede samarbejde. Der var "summedrøftelser" ved bordene med afsæt i de følgende spørgsmål:

- Hvad kendetegner et godt samarbejde?
- Hvad skal vi kunne forvente og forpligte hinanden på i samarbejdet?
- Hvordan sikrer vi en god vidensdeling mellem PenSam og Medlemsforum? (både fra "bagland" til PenSam, og fra PenSam til bagland?)

På baggrund af drøftelserne fremhævede medlemmerne af Medlemsforum bl.a., at henset til at det er blevet et mindre forum end de tidligere Forbrugergrupper, kan man byde ind i drøftelserne på en anden måde. Der var en efterspørgsel på, at det bliver offentliggjort på hjemmesiden, om medlemmerne udebliver med eller uden afbud.

Det blev betonet, at et godt samarbejde kræver, at man er lydhør og også af og til, at man er enig om at være uenige. Flere medlemmer betonedede, at et væsentligt omdrejningspunkt for arbejdet i Medlemsforum bliver at supplere PenSams arbejde og at fokusere på at styrke alderspensionen. Der var en drøftelse af, hvad man forstår som sit bagland og hvordan man bedst sikrer en god vidensdeling. Nogle medlemmer betonedede, at det var ens arbejdsplads og kollegaer, mens andre mente, at man var valgt på de holdninger, man havde ytret i sin opstilling og det står man på mål for. Der var en efterspørgsel på, at dagsordenen for møderne bliver offentliggjort så andre end medlemmerne kan følge med. Mange betonedede vigtigheden af, at medlemmerne rakte ud til sit bagland, men også at medlemmerne derude henvendte sig til Medlemsforum, når noget optog dem.

Torsten Fels rundede drøftelsen af og kvitterede for mange gode input. Han bemærkede for så vidt angår fremmødet, at PenSam vil sende en mail til de medlemmer, som ikke kom til mødet med en opfordring til at prioritere de kommende møder eller alternativt overveje at nedlægge sit mandat, hvis der er opstået noget som umuliggør, at man kan løfte hvervet. Torsten Fels kvitterede for, at det er meget positivt, at Medlemsforum kan være med til at virke som ambassadører for de øvrige medlemmer i PenSam.

6 Frokost

7 Kort præsentation af workshops og direktørkreds

8 Workshops: Et kig ned i maskinrummet hos PenSam

Medlemsforum blev inddelt i tre grupper og besøgte på skift de tre følgende workshops:

Workshop 1: Sådan investeres din pension i PenSam

Investeringsdirektør Claus Jørgensen gennemgik PenSams målsætning med investeringerne, som handlede om at maksimere afkast under hensyntagen til risikoen, betryggende styring og ansvarlighed. Han gennemgik sammenhængen mellem afkast og risiko og brugte 3 forskellige typer af investeringsaktiver som eksempler: en dansk statsobligation, en dansk boligejendom og en aktie. Herudover gennemgik han hvordan PenSam arbejder med ansvarlighed i styringen af investeringer bl.a. med afsæt i FNs verdensmål og eksklusion, aktivt ejerskab og impact investeringer.

Workshop 2: Sådan styres din pension i PenSam

Finansdirektør Peter Østergaard fortalte om pensionsordningerne i PenSam og særligt "Fleksion", som langt de fleste kunder er placeret i. Han gennemgik gennemsnitsrenteproduktets egenskaber og fortalte om PenSams arbejde med risikostyring. Endelig fortalte han, hvordan PenSam arbejder med at styre pensionsordningen og levere pålidelige pensionsprognoser til alle kunder, så man ved, hvad man kan regne med, når man går på pension. Han viste desuden afslutningsvist, hvordan omkostningerne pr. forsikret er faldet med ca. 50 pct. siden 2013 fra 609 kr. til 303 kr. og at investeringsafkastet over en 5 årig periode ligger i den bedste halvdel af den gruppe, PenSam sammenlignes med.

Workshop 3: Sådan ser medlemmer og produkter ud i PenSam

Kundedirektør Pia Højrup Clausen præsenterede først en række indsigter om medlemmerne, herunder hvad der optager dem. Alle medlemmer er eller har været ansat på FOA overenskomst, og er hovedsageligt ansat i regioner og kommuner. Pia Højrup Clausen gennemgik herefter, hvad medlemmerne efterspørger ift. dialogen med PenSam mv. Dernæst kom hun både ind på PenSams produkttilbud og PenSams rådgivningstilbud i de situationer, hvor kunderne har brug for PenSam. Hun introducerede

endvidere arbejdet med at gøre pension mere nærværende for medlemmerne i PenSam og den løbende måling af medlemstilfredshed.

9 Kaffepause

10 FOA og medlemsforum

Medlem af bestyrelsen i PenSam Pension og forbundsnæstformand i FOA Thomas Enghausen startede med at give en status fra de igangværende overenskomstforhandlinger. Herefter gav han sit perspektiv på samarbejdet mellem FOA og PenSam, og de krav der stilles til bestyrelsesmedlemmer i finansielle virksomheder omkring den fornødne grundlæggende forståelse, viden og indsigt i pensionsverdenen for at kunne blive "fit and proper" godkendt. Thomas Enghausen lagde vægt på det gode samarbejde mellem FOA og PenSam, og hvordan "FOA-dagsordener" og "PenSam-dagsordener" tænkes sammen ift. eks. opsparing til alderdommen, lighed og ulighed i velfærdsydelser og målet om et mere rimeligt pensionssystem. Thomas Enghausen betonedede herefter det vigtige i, at investeringerne i PenSam sker ansvarligt, med et langsigtet perspektiv og med fokus på klima, fair skat, bæredygtighed og arbejdstagerrettigheder. Thomas Enghausen lagde vægt på, at investeringerne også skal give et fornuftigt afkast. Der var en afledt drøftelse af muligheden for at investere i våben og dermed forsvaret, selvom man traditionelt set ikke har investeret i våben i PenSam. Mens nogle medlemmer mente, at det var relevant at investere i forsvaret, var andre omvendt enige i den nuværende linje.

Thomas Enghausen fortalte, at FOA og PenSam også har et tæt samarbejde i forbindelse med bl.a. Folkemødet, Talent 100. PenSam giver også FOA assistance i forhold til pensionsviden, når FOA forhandler overenskomster. Han lagde vægt på i sin opsamling, at relationer og samarbejde mellem FOA og PenSam viser sig på mange måder og er en vigtig del af FOAs arbejde og i hele FOA fællesskabet. Både i bestyrelsessammenhæng, hvor fokus er på at sikre gode, stabile afkast, det politiske spor hvor pensionspolitiske emner får et fælles tryk, rekrutteringsøjemed i forhold til eks. Talent 100 samt klassisk fagforeringsarbejde med overenskomstdækningen af arbejdspladserne.

11 Godkendelse af forretningsordenen for Medlemsforum

Torsten Fels præsenterede forretningsordenen og det formål den tjener. Forretningsordenen fastlægger Medlemsforums rolle, mandat og virkemåde og valget af formand og næstformand. Forretningsordenen beskriver rammerne for Medlemsforums virke, herunder formål og rolle, mødeform og indkaldelse, Formandskabets opgaver, stemmeafgivelse og afvikling af valg mv. Det blev drøftet, om det skal præciseres i forretningsordenen, at fravær fra møderne offentliggøres på hjemmesiden. Der var tilslutning til, at der tilføjes til forretningsordenen, at "fremmødestatistik er tilgængelig på PenSams hjemmeside". Forretningsordenen blev godkendt enstemmigt ved håndsoprækning med denne tilføjelse.

12 Opsamling

Torsten Fels samlede op på dagen og kvitterede for gode drøftelser og engagement.

Tirsdag den 5. marts 2024

Der var i alt 49 fremmødte medlemmer ved mødets start dag 2.

1 Velkomst og præsentation af dagens program og valg af dirigent

Torsten Fels bød velkommen til dag 2. Mens dag 1 havde været en introduktion til en lang række emner, ville dag 2 være et traditionelt forårsmøde for Medlemsforum med fokus på forretningsstatus i PenSam og valg af formand og næstformand. Han gav herefter ordet til Søren Kofoed, som blev indstillet til dirigent.

Søren Kofoed overtog mødeledelsen og konstaterede, at mødet var lovligt indkaldt. Medlemsforum var beslutningsdygtig, når over halvdelen af medlemmerne var til stede. Der var i alt pr. dags dato 74 medlemmer i Medlemsforum, hvoraf 49 medlemmer var til stede ved mødets start. Medlemsforum var derfor beslutningsdygtig.

Han oplyste, at mødet som sædvanligt ville blive optaget. Optagelsen bliver slettet, så snart referatet er godkendt, og fristen for indsigelser er udløbet.

2 Forretningsstatus i PenSam

Torsten Fels gav herefter en forretningsstatus herunder en status på årets resultater 2023 i hovedoverskrifter, udviklingen på finansmarkederne samt pensionspolitiske indsatser mv.

Årsresultat 2023

Torsten Fels indledte med at betone, at 2023 havde været et godt år i PenSam med høje investeringsafkast og fortsat lave omkostninger. Investeringsafkastet før skat blev på 17,3 mia. kr. Hovedparten af medlemmerne har deres pensionsordning i pensionskonceptet Fleksion, hvor afkastet blev på 12,8 %, og målt over de seneste ti år udgjorde afkastet 6,7 % pr. år, hvilket er blandt de højeste i branchen. Den samlede pensionsformue udgør nu 185 mia. kr.

Torsten Fels forklarede endvidere, at de gode investeringsafkast har betydet, at PenSam har kunnet forhøje den løbende udbetaling af alderspension i langt de fleste pensionskoncepter. Det har været positivt i en periode præget af høj inflation og stigende udgifter i hverdagen.

PenSam har kunnet sænke administrationsomkostninger som følge af en stadig mere effektiv administration. I 2023 gennemførtes yderligere forenklinger og omkostningerne pr. medlem faldt fra 317 kr. til 303 kr. Set over de seneste ti år er administrationsomkostningerne pr. medlem halveret som følge af store effektiviseringer. Her har medlemsdemokratiet bakket op om at indrette PenSam mere effektivt. Torsten Fels bemærkede, at Pensams nuværende administrationsomkostninger nu er på så lavt et niveau, som det vurderes realistisk at komme.

Udviklingen på finansmarkederne

Torsten Fels gav herefter en status i forhold til verdensøkonomien, der påvirker PenSam som investor. Der er aktuelt stor geopolitisk usikkerhed omkring Rusland/Ukraine, Kina/Taiwan samt Gaza. I efteråret er der valgkamp i USA, hvor det ikke er urealistisk, at Trump genvælges. Stigningerne i aktiemarkederne fra afslutningen på 2023 er fortsat ind i 2024 på trods af let stigende renter, mens inflationsforventningerne fortsat falder. Investeringsafkastet var det næstbedste i forhold til branchen samlet set for 2023, over 3 år på en 4. plads og på 7 års sigt ligger PenSam nr. 1 med et gennemsnitligt afkast på 6,5 %.

Han gav herefter et overblik over aktiviteter vedr. ansvarlige investeringer i 2023 og nævnte bl.a. PenSam som medinvestor på den største vindmøllepark i Tyskland, og en fond der reducerer Co2 i de klimatunge brancher.

Pensionspolitiske indsatser

Torsten Fels bemærkede, at PenSam bl.a. har markeret sig i debatten om privat opsparing til ældrepleje, hvor PenSam har understreget, at ikke alle faggrupper kan lægge mere til side. Det gør sig ligeledes gældende ift. debatten, om at kunne lægge mere til side til pension, hvor det for langt de fleste af PenSams medlemmer ikke er en mulighed. Debatten vedr. en rimelig og solidarisk fordeling af udgifterne, når medarbejdere forlader arbejdsmarkedet før tid har været central for PenSam, hvor der er foreslået en udligningsmodel via ATP.

3 Pensionskronen og pensionspolitisk fokus

Torsten Fels gav et grundigt indblik i den aktuelle fordeling af pensionskronen i PenSam. I 2023 går 67 % til alderspension, mens 17 % går til førtids- og seniorpension, 4 % til dødsfaldsdækning, 2 % til kritisk sygdom, 8 % til AM-bidrag. bidrag samt de resterende 3 % til børnepension, sundhedsordning og administration. Samlet set går 24 % af pensionskronen til forsikringsdækninger, hvilket er en udvikling fra 19 % i 2019.

Han forklarede sammensætningen af dækningerne for førtidspension, som omfatter en præmiefritagelse, som modsvarer indbetalt bidrag til pension før sygdom, løbende ydelse på 20.000 kr. årligt og endeligt en engangssum på 100.000 kr. Han lagde vægt på, at prisen på forsikringsdækningerne er i stigning, hvor det primært er førtids- og seniorpensionen der driver udviklingen, mens sundhedsordningen og kritisk sygdom ligger stabilt. Udgifterne til førtidspension er samlet steget med 36 % fra 2022 til 2023.

Torsten Fels viste herefter, hvordan der siden 2019 er der sket en stigning på 109 % i førtids- og seniorpensionstilkendelser. Der kan konstateres en stigning blandt de 40-44-årige hen over de seneste to år på 44 % Han præsenterede herefter de konkrete produktændringer, der skal afbøde udviklingen, men som ikke løser det grundlæggende problem. Forbrugergrupperne var med til at indstille ændringerne til bestyrelsens godkendelse. Heraf er den vigtigste, at udløb på førtids- og seniorpension og præmiefritagelse ændres fra folkepensionsalderen til 3 år før folkepensionsalderen.

Torsten Fels bemærkede opsamlende, at det tyder på, at udviklingen vil tiltage og blive værre. Der blev herefter åbnet op for spørgsmål. Et medlem spurgte til, om det vil have en positiv effekt på pensionskronen, hvis flere medlemmer kom på fuldtid. Torsten Fels svarede herpå, at det ikke ville ændre på, at væksten i førtids- og seniorpensioner påvirker pensionskronen negativt, og at PenSam forvalter ud fra de aftalte overenskomster. På spørgsmål fra et andet medlem bekræftede Torsten Fels, at PenSam er særligt "hårdt" ramt, når det kommer til førtids- og seniorpension. Der blev spurgt til, hvorvidt man kunne indhente dækningen fra et tidligere pensionselskab, hvilket Torsten Fels forklarede ikke var en mulighed.

Torsten Fels fremlagde herefter de væsentligste indsigter fra den analyse, som KRAKA Advisory har udarbejdet i samarbejde med PenSam. Blandt andet:

1. 40 % af førtidspensionisterne er koncentreret i ganske få pensionselskaber,
2. Førtidspensionister udtalt blandt FOA- og 3F-medlemmer, som i forvejen har en lavere indkomst sammenlignet med andre erhvervsaktive,
3. Et stramt arbejdsmarked rekrutterer personer med løsere tilknytning til arbejdsmarkedet til lavindkomstfag,
4. Nye medlemmer i PenSam har en markant højere risiko for tilkendelse af førtidspension,
5. Et styrket politisk fokus på at inkludere "løsgængere" på arbejdsmarkedet vil forværre den usolidariske balance
6. Konsekvens: En PenSam-pensionist får knap 10.000 kr. mindre i pension grundet den større koncentration af førtidspensioner

7. En solidarisk løsning kan findes i regi af ATP
8. Modellen vil have en positiv effekt for lavindkomstgrupper, som lider under problemstillingen

Torsten Fels gennemgik herefter en række baggrundskarakteristika for PenSams medlemmer ift. sundhed, sociale forhold, etnicitet og arbejdsmarkedstilknytning samt ledighedsgrad for at illustrere sammenhæng til sandsynligheden for at få tilkendt en førtidspension, som var betydeligt forøget for PenSams medlemmer.

Torsten Fels underbyggede endvidere, at PenSam-medlemmer har en løsere tilknytning til arbejdsmarkedet, når man sammenligner med resten af de erhvervsaktive. Markant flere har således haft 2-4 år udenfor arbejdsmarkedet inden for de seneste 10 år, når man sammenligner med det øvrige arbejdsmarked. Nye medlemmer har en markant højere ledighedsgrad inden ansættelse i FOA-faggrupperne, og udviklingen forøges med alderen. Sygedagpengegraden ligger rigtig højt i forhold til resten af arbejdsmarkedet.

Torsten Fels konkluderende, at udviklingen påvirker en kommende pensionist med en reduktion på 13.000 kr. i udbetalt pension fra PenSam om året (fuldtid).

Torsten Fels nævnte desuden den politiske opmærksomhed på problemstillingen samtidigt med, at der ikke er sket tiltag eller initiativer. Den bebudede trepart blev trukket tilbage, og det er derfor nødvendigt at prøve at holde fokus på, at her er et behov for at tage problemstillingen op centralt. Torsten præsenterede forslaget til at indføre en ATP-model.

Der blev herefter åbnet for spørgsmål og debat. Et medlem spurgte til om medlemmer med fleksjob indgik i analysen. Torsten Fels svarede herpå, at de ikke indgår i tallene, men at der er en højere sandsynlighed for at få tilkendt førtidspension, hvis man kommer fra et fleksjob. Et medlem spurgte om FOA faggrupperne var de mest udfordrede og om andre pensionskasser så det samme så man evt. kunne få et samarbejde. Torsten Fels svarede, at flere pensionskasser også ser stigninger, men at PenSam er markant hårdest påvirket heraf. De øvrige pensionskasser ønsker ikke direkte at bakke op. Der er en anerkendelse af problemet, men man ønsker ikke at løse det indenfor sektoren eller bruge ATP, men i stedet en løsning over skatten. Der var en opfordring til at overveje et samarbejde med jobcentrene. Hertil svarede Torsten Fels, at jobcentrene bliver målt på evnen til at få folk i arbejde, så det bliver nok svært at ændre fokus her, men at ideen tages med videre. Et medlem bemærkede, at der ikke er noget quick fix, men at sundhedsordningen måske kunne gøre en positiv forskel. Torsten Fels kvitterede for drøftelsen, og nævnte at det bliver et emne, som Medlemsforum vil vende tilbage til flere gange.

4 Hvad har det tidligere medlemsdemokrati arbejdet med?

Torsten Fels indledte punktet med at fremhæve nogle af de centrale beslutninger og drøftelser, som det tidligere medlemsdemokrati har været inddraget i bl.a. introduktionen af sundhedsordningen, strategisk pejlemærke om at forsikringsudgifter max må udgøre 15 % og forskellige tiltag for at mindske presset på pensionskronen. De tidligere forbrugergrupper gav på deres afsluttende årsmøde stafetten videre til det nye Medlemsforum med de følgende prioriterede emner:

Forventninger til PenSam

- Lave omkostninger
- Gode afkast af investeringer
- Evaluering og videreudvikling af sundhedstilbud
- Forfølge pejlemærket på 15 % af forsikringsdækninger
- Løbende uddannelse af medlemmer

Forventninger til Medlemsforum

- Prioritering af alderspensionen
- Fokus på at være én gruppe

- Fokus på fremmøde og deltagelse i diskussioner
- Løbende "inddrage bagland" og FOA

Emner til drøftelse

- Udvikling på førtidspension (karens som tiltag)
- Kritisk sygdom (diagnoseliste)
- Differentiering af summer ift. alder
- Brugen af kunstig intelligens og AI

Herefter var der drøftelserne i grupperne om motivationen for at stille op til Medlemsforum, og hvad der er vigtigst at arbejde for.

5 Grupperarbejde – hvorfor har jeg stillet op til Medlemsforum, og hvad synes jeg er vigtigt at arbejde for i PenSam

Der var en kort afrapportering fra grupperne. Der blev vægt på, at medlemmerne har en nysgerrighed og interesse for egen og kollegaers pension, og at man turde at stille de relevante spørgsmål. Der var et ønske om i arbejdet i Medlemsforum at kigge ind i flere muligheder for valgfrihed eks. tab af erhvervsevne. Det blev betonet, at det er vigtigt, at medlemmerne sætter sig ind i hvilke beslutninger, som gavner flertallet, så man ikke kun repræsenterer sig selv og sin egen faggruppe. Der var et ønske om at blive klogere på pensionskronen og særligt ift. førtids- og seniorpension. Et fokus kunne også være, hvorfor der er så mange der får arbejdsskader.

Flere grupper fremhævede, at der skal være fokus på at gøre pension mere forståeligt, vække interessen blandt medlemmerne og særligt blandt de unge. De ønsker at være ambassadører og kunne videreformidle budskaberne. Det høje afkast havde Medlemsforum en naturlig interesse for at opretholde, men også at det skal være tydeligt for medlemmerne, at det går godt i PenSam. Afledt heraf blev det fremhævet, at PenSam skal arbejde med kommunikationen, så medlemmerne forstår de gode resultater bl.a. gerne digital understøttelse eks. i en app. Der var en opfordring til, at PenSam kommer ud på grunduddannelsen i TR og på den måde skaber en viden. Der var også en interesse i, hvordan vi hæver medlemstilfredshed i PenSam.

Der var et ønske om åbenhed og gennemsigtighed i arbejdet. Det blev foreslået, at arbejdsgiversiden også kunne inviteres med på møderne. Der var en drøftelse af, hvordan man kunne hæve fremmødet i Medlemsforum.

Torsten Fels kvitterede for gode input og det store engagement, som PenSam i samarbejde med det snarligt valgte formandskab ville arbejde videre med.

6 Kaffepause

7 Valg af formand og næstformand til Medlemsforum

Irene Larsen overtog dirigentrollen i forbindelse med valg til formand og næstformand for Medlemsforum. Formanden og næstformandens opgaver er – sammen med PenSam – at fastlægge dagsordener og indkalde til møder i Medlemsforum. Valget blev gennemført som 2 valg. Først vælges formanden og derefter vælges næstformanden. Afgørelsen træffes ved almindeligt flertal.

Til valg af formand stillede 6 kandidater op:

- Søren Kofoed
- Vibeke Vonsild Krüger

- Helle Pedersen
- Ivan Højlund
- Karsten Wohlgemuth
- Tina Brejl Aagaard

De 6 kandidater motiverede hver især for deres opstilling og præsenterede sig selv. Herefter stemte Medlemsforum om valget af formand. Intern revision forestod optællingen af de afgivne stemmer.

Resultat

Karsten Wohlgemuth fik flest af de afgivne stemmer med 22 stemmer.

Til valg af næstformand stillede 5 kandidater op:

- Søren Kofoed
- Vibeke Vonsild Krüger
- Helle Pedersen
- Ivan Højlund
- Tina Brejl Aagaard

Resultat

Tina Brejl Aagaard fik flest af de afgivne stemmer med 20 stemmer.

8 Mødeplan

Medlemsforum godkendte årsplanen for 2024, hvor årsmødet for Medlemsforum afholdes på Milling Hotel i Middelfart den 12.11.2024.

9 Eventuelt

Det blev aftalt, at PenSam tager initiativ til at lave en fælles mailingliste for Medlemsforum.

Torsten Fels takkede for to gode dage i Svendborg med højt engagement og gode input.